

ЖОВТЕНЬ 2025 р.

8

ВЕСЕЛКА

ЩОМІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Надія Приходько **Жовтень**

Тихо осінь ходить гаєм.
Ліс довкола аж горить.
Ясен листя осипає,
Дуб нахмурений стоїть.
І берізка над потоком
Стала наче молода.
Вітер, мовби ненароком,
Йй косиці розпліта...

Н. Забіла **Жовтень**

Подивись: на видноколі
мов змінилися ліси.
Хто це їх у жовтий колір
так барвисто покрасив?
Ось край річки жовті клени
і берези золоті.
Лиш ялиночки зелені
залишилися в самоті.
І пишаються дерева
золотим своїм вбранням.
– Це якийсь маляр, напевно,
догодити хоче нам.
А маляр цей –
місяць Жовтень –
у відерцях чарівних
жовту фарбу перебрав
і розбризкує по них.

На обкладинці журналу
ілюстрація художниці Ольги
Сенченко.

Н. Донець

Осінь

Сумує жовтень в нашому саду.
Поодцвітали мальви сніжно-білі,
Хмелі перебродили у меду,
І журавлі полинули у вирій.
Вже не сміються ластівки малі.
Не золотіє мак духмяним цвітом.
А яблуні – заплакані й сумні...
Вони не скоро знов побачать літо.
Все листопади вдаль перенесли...
Бузкова тиша. Сад тривожно-синій
Смородина ще в залишках золи.
А на гілках цвіте холодний іній.

Розмалюй.

Валентина Бондаренко

Жовтень

Співає вітер-бандурист,
Луна мелодія осіння,
З дерев спадає жовтий лист,
Вкрива дерев коріння.
Пливуть лебідками хмарки,
Небес палітра синя,
Акордом хлюпають ставки,
Літає павутиння.

Розмалюй.

Чи знаєте ви, що...

Леся Пилип'юк

Осінь

Ходить Осінь по дворі
У барвистім кептарі.
Ходить тихо по грядках
У червоних чобітках.

Зупинилась біля річки,
Щоб рум'яні вмити щічки.
Натомила трохи ноги
І присіла край дороги.

Їхав возом дід у ліс –
Осінь сіла, щоб підвіз.
Вже туман на гори ліг.
Мабуть, скоро буде сніг.

Козацька слава

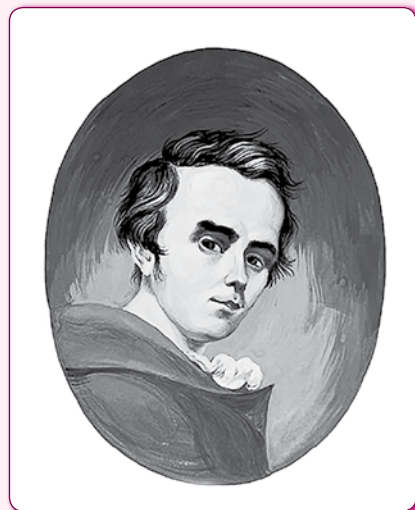
Козацтво відіграло важливу роль у державотворенні, формуванні цінностей та національного характеру українців. Адже воля та свобода для козаків були сенсом життя. А мужність, відвага славних предків нині надихає сучасних захисників і захисниць боронити незалежність України.

Козак

Вільна людина, вправний воїн, шукач пригод, вартовий – такі значення цього слова використовуються найчастіше. Перші згадки про козаків зустрічаються наприкінці XV століття. Козаків зазвичай зображують із довгими вусами й чуприною-оселедцем. Його носили за лівим вухом. Козаки вірили, що завдяки оселедцю можна

потрапити до раю. Кажали: «Як на війні загину – мене ангел понесе в небо за чуприну».

Кожен козак мав власний оберіг. Це могли бути хустина, вишитий рушник, хрест. А коли йшли в морські походи, в полу сорочки зав'язували жменю рідної землі – на випадок, якщо доведеться згинуть на чужині.

Тарас Шевченко

Наша дума, наша пісня
Не вмере, не загине...
От де, люде, наша слава,
Слава України!
Без золота, без каменю,
Без хитрої мови,
А голосна та правдива,
Як Господа слово.

У СВІТІ КАЗОК

Норвегія – північна країна на Скандинавському півострові. Клімат там суворий: зими довга й темна, а літо коротке. В таких природних умовах людям завжди жилося нелегко. Частина норвежців споконвіку годувало холодне бурхливе море, а частину – ліс і непривітні гори.

Лялечка в траві (Норвезька казка)

У стародавні часи у одного короля було дванадцять синів. Коли вони вирости, король зібрав їх і сказав:

– Сини мої дорогі, я став старий і хочу онуків, тому хочу вас оженити. Візьміть по хорошому коню, багаті обладунки і їдьте по білому світу шукати собі наречених. Кожен з вас повинен знайти таку дівчину, яка могла б виткати і зшити за один день сорочку.

Виїхавши за ворота замку, старші одинадцять братів сказали молодшому, якого звали Симон:

– Ти дурний і будеш тільки заважати нам, йди своєю дорогою.

І, прищпоривши коней, вони помчали вдалину.

Засмучений Симон зліз з коня, впав в траву і гірко заплакав. Раптом звідки не візьмись почувся тоненький голосок:

– Не плач, Симон. Поди-

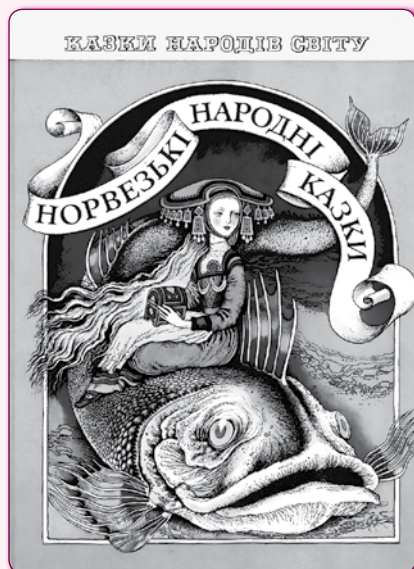
вся краще на нашу маленьку лялечку.

Юнак підняв очі і побачив під листком квітки крихітну дівчинку, одягнену в повітряне біле плаття. Вона була дуже маленька, максимум з мізинчик. Як доросла, вона сиділа на крихітному золотому кріслі, а в волоссі у неї поблискувала діамантова корона. Дівчинка була вона надзвичайно красива і струнка.

– Розкажи мені, – сказала вона, – яке нещастя трапилося з тобою.

Вона говорила таким ласкавим голосом, що юнак розповів їй про все: як король-батько велів всім братам знайти собі наречених, як роздав їм зброю і коней, як вони виїхали з палацу і брати кинули його одного посеред дороги.

– Де ж я можу знайти наречену, яка вміє ткати і пити сорочки за один день? – гірко повторював бідний хлопець.

У 1986 році київське видавництво «Веселка» видало «Норвезькі народні казки» тиражем 65 тисяч примірників у перекладі Ольги Сенюк.

– Я із задоволенням допоможу тобі. Хочеш, я буду твоєю нареченою? – запитала лялечка. – Подивися, що я вмію робити.

Вона дістала пряжу, виткала матерію, викроїла і пошила сорочку – і все це на очах у здивованого юнака. Правда, сорочка вийшла крихітна, як для лялечки.

Симон взяв сорочку і відправився до батька. Батько-король із задоволенням розглянув її і сказав збентеженому Симону:

– Неважливо, що вона така маленька, зате вона зшита дуже акуратно.

І він благословив сина на шлюб з лялечкою. Радісний Симон повернувся за своєю нареченою. Він хотів посадити її до себе в кишеню, але лялечка сказала, що у неї є своя карета і коні. Вона сіла в срібну чайну ложечку і запрягла в неї двох маленьких зе-

(Продовження на п'ятій сторінці)

Лялечка в траві

(Закінчення)

лененьких коників. І вони поїхали поруч: Симон на коні, а його наречена в своєму екіпажі – срібній чайній ложечці, запряженій двома кониками.

Юнак їхав дуже обережно, намагаючись не наступити на свою наречену. Але ось вдалині показалися вже палацові ворота, і, відчувши дім, кінь Симона змахнув копитом, і срібна ложечка разом з лялечкою впала в озеро, повз яке вони проїжджали. Бідний юнак! Він кричав і кликав на допомогу. Раптом вода в озері завирувала і винесла на берег чарівну дівчину, з стрункою фігурою, тонкою

талією і пишним волоссям. Щасливий Симон посадив свою кохану на коня і помчав до палацу.

В цей час туди вже приїхали брати зі своїми нареченими. Якими ж потворними замазурами були молоді дівчата! Від швидкої їзди їх капелюшки зїхали набік, а лиця покривав дорожній пил, до суконь начіплялося реп'яхів, і від цього дівчата виглядали ще жахливішими. Побачивши молодшого брата зі своєю красунею-нареченою, вони почали було кричати на нього від злості, але батько-король велів їм замовкнути і забиратися з замку зі своїми потворами. А для Симона і його нареченої-лялечки влаштував такий бенкет, якого не бачили і не побачать ні в одному королівстві світу.

Розмалюй.

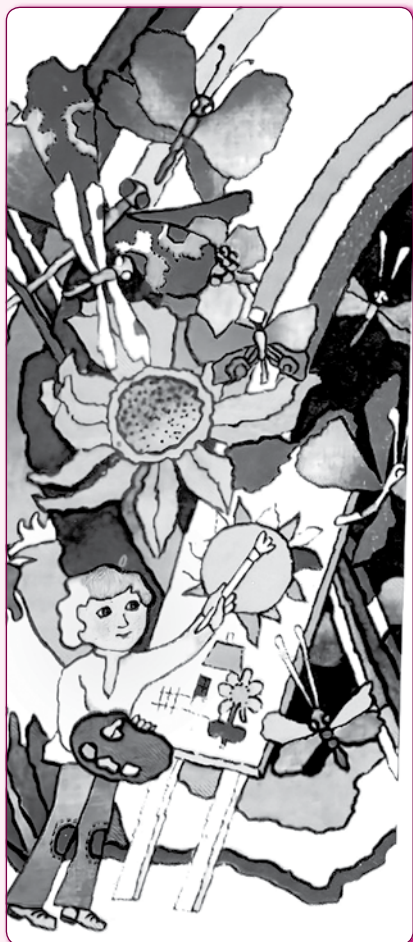
Тетяна Винник Осінь

Сад листочки розгубив,
Розкружляв, розвіяв.
Причайлися гриби
В сонечка на віях.
Струни рвуться у стерні
І летять у вирій,
Ніби птахи неземні –
Золоті та сірі.
І виступає багряно
Серце у калини.
Ось листок летить над нами –
З саду – у долину.

Микола Сингаївський

Що кому треба

Рибі – вода,
ластівці – небо,
дятлові – ліс,
все я приніс.
Фарби я взяв –
намалював: С
дятлові – ліс,
ластівці – небо,
рибам – озерце,
Для всіх моє серце.

Лідія Повх

Жабка

Журилась під осінь
Малесенька жабка:
Уже потемніла
У соняха шапка
І жовтими стали
Листочки у клена,
А я іще й досі
Зелена-зелена!...

ДЛЯ РОЗВАГИ Й ПІЗНАННЯ

Головоломка – це коротка, грайлива загадка, яка випробовує ваш розум. Регулярне розв’язання головоломок може загострити концентрацію, підвищити креативність та розвинути терпіння, водночас забезпечуючи вашому мозку веселе та ненапружене тренування.

Сьогоднішня головоломка розумно розроблена для перевірки ваших навичок сприйняття та спостереження. Зображення виглядає як послідовний візерунок у форматі закритого блоку, в якому ви можете легко побачити перевернутий повторюваний візерунок серії «35». Знайдіть серед них число «33» за 7 с.

Jozef
Zbihlej

Dosnívať
svoj sen
Doslívať
svoj sen

Спілка українських письменників Словаччини нещодавно видало словацькою мовою вибір поезії українського поета Словаччини Йосифа Збіглей (1938-2019) під назвою «Dosnívať svoj sen» у перекладі Мар’яна Гевеші.

Наталія Замрія

Гість

З повним кошиком грибів
Ми йдемо із лісу.
А за нами їжачок –
В гості напросився.

Оксана Кротюк

Неслухняне левеня

В перукарню йде лев-татко
Із маленьким левенятком.
А воно пручається,
Стригтись не збирається.
Каже: – Хай до перукарні
Ходять пані – модні й гарні!

Валерій Зінченко

Вітерець- пустунець

Між дерев гарцює.
Я візьму свій олівець,
Осінь намалюю.
Верби в жовтому вбранні
Опустили віти.
Відлітають журавлі,
Журяться за літом...

З поштової скриньки

Українська книжкова полицка

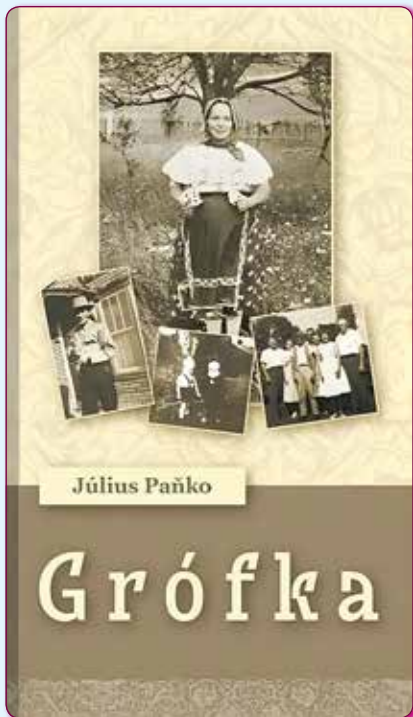
Проект «Українська книжкова полицка» реалізується під патронатом Першої леді України Олени Зеленської спільно з Міністерством закордонних справ України, Міністерством культури та інформаційної політики України та Українським інститутом книги.

Мета проекту: Популяризація української культури. Завдяки «Українській книжковій полицці» люди в різних кутках світу отримають доступ до літератури, яка відкриває Україну, як сучасну, розвинену й культурно багату державу.

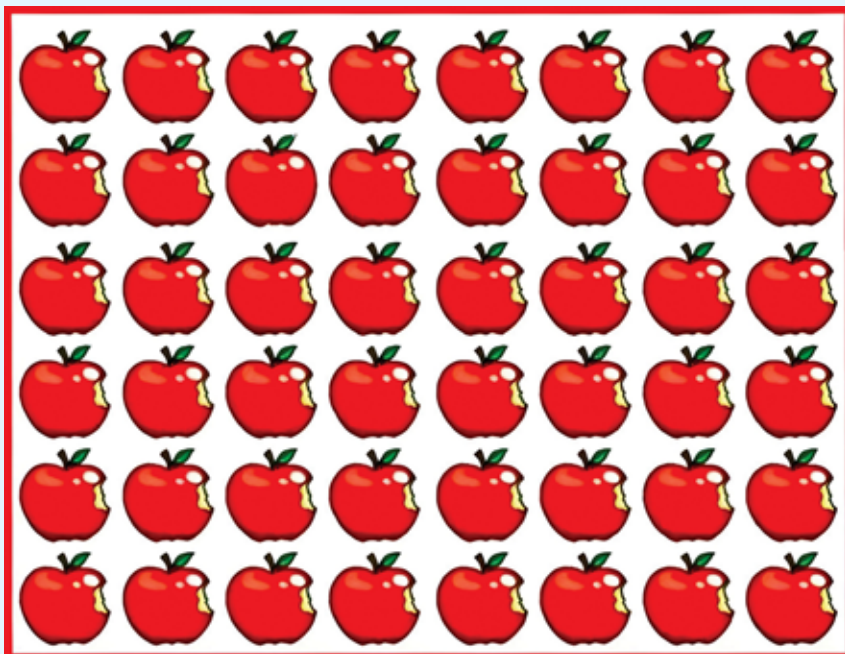
«Українську книжкову полицку» було відкрито і у Бібліотечі ім. П. О. Гвездослава у Пряшеві.

На фото (зліва) директор пряшівської бібліотеки ім. П. О. Гвездослава Івета Гурна разом з представницею України Тетяною Сибіга відкривають «Українську книжкову полицку».

Український письменник Словаччини Юліус Панько дбає, щоб з його творчістю познайомилося якомога більше читачів. Цей намір досягає і посередництвом перекладу творів на словацьку мову. Нещодавно появився словацький переклад його книги «Альбом» під назвою «Grófka». Автор перекладу – Марія Панько-Ганковська.

Головоломка приховала одне яблуко, яке відрізняється від інших: спробуйте знайти за 11 секунд.

Ліна Костенко

Красива осінь вишиває клени...

Красива осінь вишиває клени
Червоним, жовтим, срібним, золотим.
А листя просить: – Виший нас зеленим!
Ми ще побудем, ще не облетим.
А листя просить: – Дай нам тої втіхи!
Сади прекрасні, роси – як вино.
Ворони п'ють надкльовані горіхи.
А що їм, чорним? Чорним все одно.

Василь Сухомлинський

Соромно перед соловейком

Оля й Ліда, маленькі першокласниці, пішли до лісу. Після втомливого шляху вони сіли на траві відпочити й пообідати.

Витягли з сумки хліб, масло, яечка. Коли дівчатка вже пообідали, недалеко від них сів на дерево соловейко й заспівав. Зачаровані прекрасною піснею, Оля й Ліда боялись порухнутись.

Соловейко перестав співати.

Оля збрала недоїдки

й шматки газети, кинула під кущ.

Ліда забрала недоїдки, загорнула в газету й поклала в сумку.

– Навіщо ти забрала сміття? – запитала Оля. – Це ж у лісі... Ніхто не бачить...

– Соромно перед соловейком... – тихо відповіла Ліда.

Калина

Було це дуже давно. Ніхто точно не пам'ятає. Жила в селі привітна і чарівна дівчина, яку звали Калина. Люди любили її за добре серце. Навесні дівчина пішла в ліс, але шлях до лісу був дуже довгим. Стомила-ся. І вирішила відпочити, але за цей відпочинок почала садити вздовж дороги якісь рослини. Викопала в лісній гущавині тонісіньке стебельце і посадила в землю. А щоб воно прийнялося, від своєї хати носила воду і поливала. Деревце прийнялося. Почав розростатися кущ.

Якось іде по цьому шляху подорожній. Стомився і вирішив відпочити під кущем. Від тіньової прохолоди в нього наступила радість, і він вигукує: «Спасибі тим роботящим рукам, які посадили дерево». Від вигуку весь кущ змінився і покритися білими, білими квітками. Прохожий дивується і спостерігає, що квітки осипались, а замість них на кущі появились червоні, червоні, як кров, ягоди. Від сонця вони виблискують. У кожній ягодці заховано зернятко, схоже на маленьке серце.

Одного разу прийшла Калина до свого улюбленця. Кущ нахилився до неї і шепоче:

– Щоб люди тебе не забули, подаруй на згадку твоє добре серце, твоє ім'я Калина.

Та налетіли чорні сили на отчий край. Щоб врятувати рідні землі від ворогів, Калина завела їх у непрохідні хаші і там загинула від шаблі ворога. Пролилася дівоча кров. Але з крові дочок українського народу вирости калинові кущі, а насіння ягід – це їх полум'яне серце.

Богдан Стельмах

Осопас

Ось осінні оси – ось!

Я пасу осінніх ос.

Синю сливу роздушу,

спілу грушу надкушу –

відкушене сам з'їм

надкушене дам їм.

А кісточку та зернятка

Хай ковтає чорна грядка.

Анатолій Костецький

Сонечкова мама

Вмиває кішка кошенят.

Вмиває кізка козенят.

Мене водою з милом

Щоранку мама миє.

І чистим сонечком встає

Щодня з-за небокраю...

І в нього, мабуть, мама є,

Бо хто ж його вмиває?

СПІВАЙТЕ
З НАМИ

Осінній вальс

Слова Миколи Луківа
Поніро

Музика Азакелки Андрієвської

Сьогодні згадую про вас...
Пливли човни,
Співали хвилі й весла,
І десь далеко ледве чу тний вальс
Будив і кликав відшумілі весни.

Падає листя, падає,
В золото світ убравсь.
Хто там кого там згадує?
Давня платівка. Вальс.

Котяться хвилі. Колами.
Скільки ж століть до нас?
Десь там за видноколами
Будить відлуння вальс.

Руки, обличчя, погляди...
Час поміж нами, час.
Повіом, дивом-подивом
Вальс нас єднає, вальс.

Руки, обличчя, погляди...
Час поміж нами, час.

ЗНАЙОМТЕСЬ:

З ПИСЬМЕННИКОМ

Ярослава Павличко

Ярослава Йосипівна Павличко нар. 5 листопада 1948 у м. Стебник Дрогобицької міськради Львівської обл. Студіювала укр. філологію у Львівському державному університеті ім. І. Франка.

Поетеса, прозаїк, перекладачка. Авторка книг «Вежі» (1971), «Парадигми часу» (2001), «У золотій сурмі» (2003), «Голос із рік повечірніх», «Знаки та профілі» (обидві – 2004), «Вибране» (2008), «Між Карпатами і Татрами: Невицька легенда» (у перекладі словацькою мовою, 2010), «Ремінісценції Забівки», «...із таємних письмен» (обидві – 2011), «Титла і мідь», «Із відчиненої брами», «Хоругви днів непромишляних» (усі – 2012), «Ужгородські фрески», «Срібло місячних шабель», «Зерцало» (усі – 2013), «На вертикалі дня» (2015), «Львів на писаному камені» (2018).

Лауреат літ. премій ім. Б. Лепкого, ім. О. Грицяя, ім. М. Шашкевича, ім. М. Утриска. Член НСПУ з 2004.

Ярослава Павличко

Архітектурний етюд

Високих веж палахкотінь стрімке крило
зринає зримо в будівничих кадрах.
Ось – пружна лінія – стилет – і ожило
в тонах химерних – архімандрах.
І хто ж придумав цей казуїстичний жанр,
що захлинається у витворах-ролетах?
Здавалося... Є відстань. Є межа,
затиснена гвалтовно у жоржетах...
Ба... – ні! Під канделябром ще не вистиглих ідей
здіймається святкуючий Орфей!

Ярослава Павличко
Маркіян Шашкевич

*Перший із священників
в Галичині виголосив
проповідь українською
мовою.*

*Це відбулося в соборі
св. Юра у Львові.*

Собор Юра
Розкинувся
маєстатично –
місто як на долонях
у рукаві ріки Полтви
підземні джерела
сміються

а ти стоїш
ось тут на амвоні
Боже слово
із вуст твоїх Маркіяне
рідною мовою
глаголить
до Божого порога
місток
простягає вервечку
до роду
княжого
роду із Шептиць
Шептицьких

Золотом
дивозлотим
падають
слова рідної мови
на
виноградник Христа
переплітаються
із розкішним паговінням
його листя,
виблискують гронами
Божої благодаті,
пальмовою гілкою
в руках
ангелів
висвітлюють
променади

віків ще не прочитаних,
взивають
до Теребовлянської
Богородиці

молитвою,
перетворюючи
голосні проповідей
у мідний дзвін
майстра
Кирила

Валентина Андрущак

Схожа я на зіроньку

Схожа я на зіроньку,
Що на небі сяє –
Так мене матусенька
Часто називає.

Схожа я на пташку,
Що в гаю співає –
Так мене матусенька
Часто називає.

Схожа я на зайчика,
Що в гайку стрибає –
Так мене матусенька
Часто називає.

Схожа я на сонечко,
А чому, не знаю –
Так мене матусенька
Часто називає.

Ярослава Павличко

Із невидимого озера
тайни невидимої
поночі
голосять
причинні
пальмова гілка
захована
у пазусі води
западає
в дитинство озера

кумкання жаб
нанизане
на вертикаль очерету

дощ
під голову
рибу поклав –
заснув

Лідія Новикова

Осінь

Сіла осінь на порозі,
Довгі коси розплела,
Спілі яблука на возі
До бабусі привезла.
Вітром двері відчинила:
– Дари з воза забирайте!
Павутинкою злетіла:
– Через рік мене чекайте!

Куточок кулінарії

Маринована капуста

Хрумка та ароматна капуста стане чудовим доповненням до основної страви.

Приготувати її можна дуже швидко, якщо знати один хитрий рецепт.

Їсти таку закуску з капусти можна вже наступного дня.

Інгредієнти:

білокачанна капуста
— 1/2 качана
цибуля — 2 шт.
вода — 600 мл
рисовий оцет — 120 мл
сіль — 2 ст. л.
цукор — 50 г.

Приготування:

Для початку овочі потрібно нашаткувати. В окремій ємності слід змішати воду з оцтом, цукром та сіллю. Цю суміш доведіть до кипіння на середньому вогні.

У киплячий маринад необхідно закинути овочі, відразу ж перемішати, а вогонь слід вимкнути.

Коли заготівля охолоне, її треба перекласти в банку. Туди треба влити маринад. Після цього банку можна закривати кришкою. На добу тару слід поставити у холодильник.

Потім капусту можна куштувати.

Така закуска стане чудовим доповненням до будь-якого прийому їжі.

Ліна Костенко

Шипшина важко віддає плоди...

Шипшина важко віддає плоди.

Вона людей хапає за рукава.

Вона кричить: – Людино, підожди!

О, підожди, людино, будь ласкава.

Не всі, не всі, хоч ягідку облиш!

Одна пташина так мене просила!

Я ж тут для всіх, а не для тебе лиш.

І просто осінь щоб була красива.

Галина Маніва

Каштанчик

Ось червоний

Впав листок,

А за ним

Каштанчик – скок!

Жовтий лист

На землю ліг,

Слідом знов

Каштанчик – плиг!

День за днем

Таке підряд –

Падолист,

Каштанопад.

Валерій Баран

Доня вміє вишивати

Доня вміє вишивати,

Бо її навчила мати.

І тепер усе що хочеш

Ожива на полотні:

І казкова диво-птиця,

І царівна-білолиця,

І жоржини біля хати,

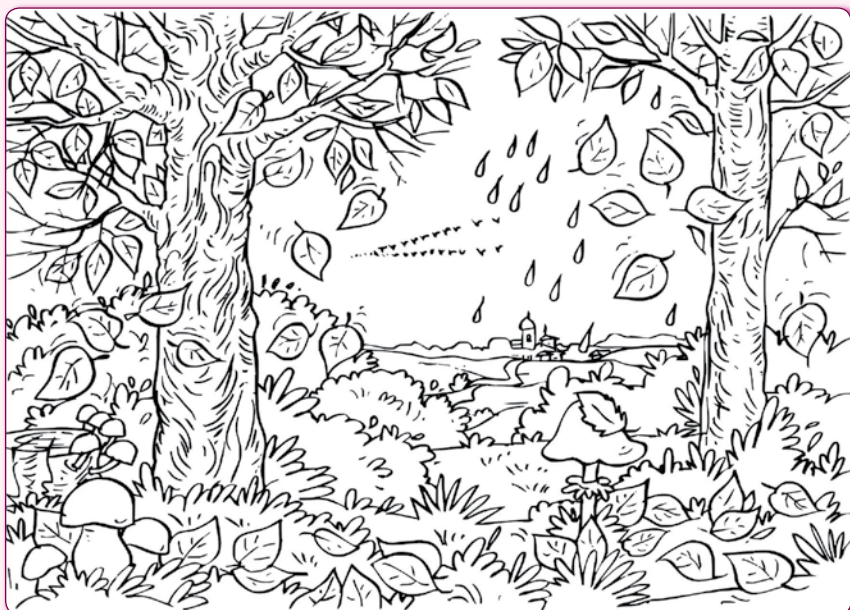
І калина, і півні...

– Щира дядя, рідна нене,

Що умілі руки в мене,

Що тепер нитки та голка

Друзі вірнії мої.

Розмалюй.

Як кінь тигра перехитрив (Малайська казка)

На узліссі пасся кінь, а недалеко від нього гралося лоша.

– Послухай, синку, – сказав кінь, – не відбігай далеко. Це небезпечно. Тут, якщо щось трапиться, я тебе порятую.

– Добре, – сказало лоша. – Але тільки що може бути небезпечного на лужку?

– Та не на лужку, а он у тому лісі. Там дуже багато тигрів. Почувши це, лоша затремтіло всім тілом. Дуже воно перелякалося, як би його тигр не з'їв.

І от одного разу бачить лоша – виходить з лісової гущавини якийсь смугастий звір. У нього були великі очі, які виблискували, і він повільними кроками йшов прямо до лошати.

– Ану, синку, – сказав кінь, – скоріше стань переді мною. Це і є тигр!

Тигр тим часом зупинився й задумався: «Якщо я за-

раз накинуся на лоша, то батько буде його захищати. А з таким великим конем нелегко впоратися. Краще я піду на хитрість».

Підійшовши до коня, тигр зробив вигляд, немов він і не замислює нічого поганого. Уклонившись, він сказав:

– Доброго ранку, поважаний коню! Як ви поживаєте, як здоров'я вашого лошатики?

– Дякую, шановний тигре, у нас усе гаразд! – відповів кінь. – Я – знаменитий лікар, виліковую різні хвороби. А ваша дитина, як видно, не зовсім здорова. Тільки у неї худе й ніжки тоненькі. Дозвольте, я візьму її із собою до лісу. Там у нас є для дітей лікарня. Я обдивлюся вашу дитину й пропишу їй порошки. Кінь відразу розгадав задум тигра.

– Ви прийшли, лікарю, дуже доречно, – сказав кінь. – От уже п'ять днів, як я загнав колючку собі в копито. Чи не погодитесь ви подивитися на мою ногу? А потім можете взяти із собою мого сина й лікувати його.

Тигр дуже зрадив.

– Яка нога у вас болить? – запитав він.

– Права задня нога, лікарю!

Не встиг тигр нахилитися, щоб подивитися на ногу, як кінь з усієї сили хвищнув його по голові. Тигр упав як підкошений.

– А тепер, – сказав кінь лошати, – швидше додому! Нехай тигр тут полежить і подумає, як лікувати мою ногу!

І вони поскакали додому, до свого стійла.